

30 JANUAR 2026

JOURNALNUMMER
06.00.00-G01-29-22

Økologisk restaurering af Gammelsøbækken

Forbedring af de fysiske forhold

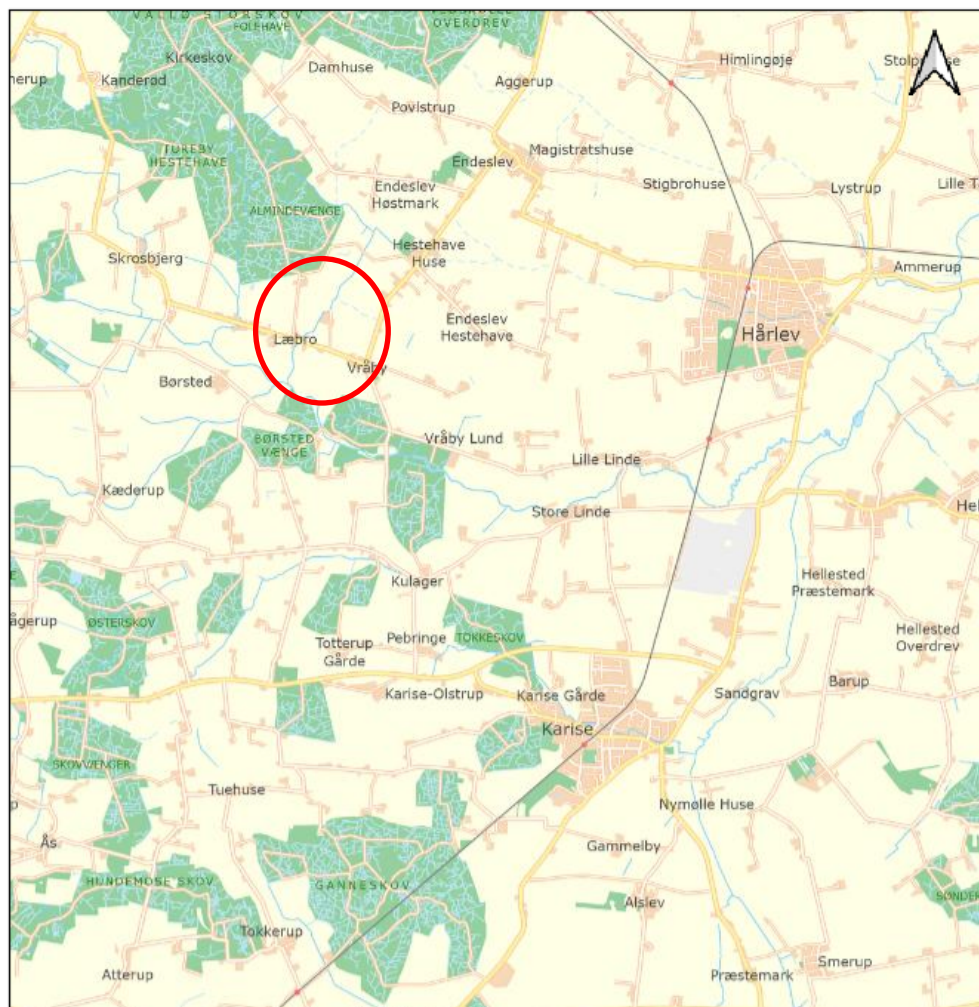
Stevns kommune fremlægger forslag til vandløbsprojekt af Gammelsøbækken

Projektering

Formål med projektet: Målet med projektet er at forbedre de fysiske forhold i Gammelsøbækken for at fremme den økologiske tilstand, særligt med fokus på fiskefaunaen – herunder ørred – samt den tilknyttede smådyrsfauna og vandløbsflora. Ifølge NOVANA har strækningen i dag en dårlig økologisk tilstand og lever dermed ikke op til miljømålet om god økologisk tilstand i henhold til vandrammedirektivet.

Projektet skal desuden ses i en større helhed sammen med Tryggevejle Å, som ligeledes ikke lever op til miljømålet om god økologisk tilstand. Begge vandløb er udpeget af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø i vandområdeplanerne, og der planlægges forbedringsprojekter på disse strækninger. Tilsammen vil projekterne bidrage til en samlet positiv påvirkning af det overordnede vandsystem.

10. JUNI 2025

Bilag 1 Oversigtskort viser det overordnede vandssystem, Gammelsøbækken med udløb i Tryggevejle Å

Baggrund for projektets indhold: Gammelsøbækken er i dag vurderet til at have dårlig økologisk tilstand og er udpeget i de nationale vandområdeplaner som et vandløb, hvor der skal gennemføres fysiske forbedringer for at opnå god økologisk tilstand. Det er Stevns Kommunes opgave at realisere disse forbedringer, og kommunen har derfor fået udarbejdet en teknisk forundersøgelse samt en detailprojektering for et vandløbsrestaureringsprojekt i Gammelsøbækken. Projektets endelige indhold er udviklet i tæt dialog med de berørte lodsejere.

10. JUNI 2025

Beskrivelse af vandløbet

Klassifikation: Gammelsøbækken er et offentligt vandløb og er omfattet af regulativ kommunevandløb nr. 127 og omfatter i alt 5594 m, hvoraf 25 m er rørlagt.

Vandsystem: Gammelsøbækken løber ud i Tryggevælde Å B2, som har videre udløb i Tryggevælde Å, der løber ud i Køge bugt. Vandområde o2029_x hovedvandopland Køge Bugt.

Målsætning: Gammelsøbækken er udpeget i de nationale vandområdeplaner og har miljømål god økologisk tilstand. I vandområdeplan 3.2 er den økologisk tilstand for Gammelsøbækken vurderet til at være Dårlig. Dette er baseret ud fra måleparametre for Fisk (DVFF) dårlig, Vandløbsplanter (DVPI) god og Smådyr (DVFI) god.

Naturbeskyttelsesloven: Gammelsøbækken er omfattet af §3 i naturbeskyttelsesloven og der må ikke laves tilstandsændringer uden dispensation fra naturmyndigheden.

Fysiske forhold: Gammelsøbækken er beskrevet som et vandløb der mangler fysisk variation, vandspejlfaldet er meget lav og mange steder, er bunden blød.

Projektområde:

Station 4.750 – 5.472

Projektet udføres på følgende matrikler:

- 9a, Vråby By, Vråby
- 9c, Vråby By, Vråby
- 9e, Vråby By, Vråby
- 9k, Vråby By, Vråby
- 11c, Vråby By, Vråby
- 11e, Vråby By, Vråby

10. JUNI 2025

Projektbeskrivelse

Forbedring af fysiske forhold

Virkemidler: Projektet er udpeget til mindre strækingsbaseret restaurering og vil gøre brug af de følgende virkemidler.

Udlægning af skjulesten: For at skabe fiskeskjul og brinksikring udlægges der sten af varierende størrelse. Der udlægges 1-2 sten pr. løbende meter af størrelsen Ø200- Ø600mm. Gerne også nogle med lidt større størrelse. De største sten lægges langs kanterne og de mindre sten lægges i strømrunden. Den øgede vandstrøm omkring stenene skaber også en bedre iltning af vandet.

Etablering af gydebanks: For at styrke den naturlige bestand af ørred og andre fisk og gøre bestandene mere selvproducerende, vil der blive etableret 5 gydebanks.

Etablering af træer: For at mindske tilgroningen af amfibiske planter i vandløbet skal der plantes rødél. Rødellens rødder vil også være med til at skabe brinksikring mod udskridninger og danne huler, der giver skjul til fisk og smådyr. Derudover nedsætter skyggepåvirkningen temperaturen i vandløbet, dette giver gode livsbetingelser for mange smådyr, og giver bedre iltindhold i vandet.

Udskiftning af bundmateriale: Udskiftning af bundmateriale forbedrer vandløbets fysiske variation, forbedrer iltindholdet, fremmer fiskenes gydemuligheder og skaber bedre levesteder for smådyr og gavnlige planter.

10. JUNI 2025

Bilag 2 Oversigtskort viser hvor de forskellige virkemidler skal placeres.

- Station 4.750-4.767 Etablering af gydebanke
- Station 4.782-5.080 Udlægning af skjulesten
- Station 4.782-4.983 Etablering af træer
- Station 4.942-4.962 Etablering af gydebanke
- Station 5.094-5.114 Etablering af gydebanke

10. JUNI 2025

- Station 5.114-5.134 Udlægning af skjulesten
- Station 5.159-5.179 Etablering af gydebanker
- Station 5.272-5.317 Etablering af træer
- Station 5.287-5.316 Udlægning af skjulesten
- Station 5.294-5.306 Udskiftning af bund (gydebanke)
- Station 5.388-5.447 Udskiftning af bund
- Station 5.447-5.472 Udlægning af skjulesten

Vandspejlsberegninger:

Vandspejlsberigningerne er lavet ud fra en beregnet sommermiddel på 2,99 l/s/km² og en beregnet vintermiddel på 8,17 l/s/km²

Tabel 1: Karakteristiske afstrømninger og vandføringer i Gammelsøbækken ved vandområdets start i st. 3.545 m, ved st. 4.571 m og ved udløb i Tryggevejle Å ved st. 5.594 m.

Station (m)	Opland (km ²)	Afstrømning (l/sek.)	
		Sommermiddel (maj-okt.)	Vintermiddel (nov-apr)
3.545	15,87	47	130
4.571	18,34	55	150
5.594	19,69	59	161

Konsekvensvurdering af de hydrologiske konsekvenser for hvert enkelt virkemiddel:

Gydebanker:

Gældende for alle gydebanker er, at de etableres inden for regulativets ramme. Hvilket vil sige at gydebanken enten ligger i niveau med regulativets teoretiske profil eller dybere. Dermed forringes de afvandingsmæssige forhold angivet i regulativet vil ikke blive forringet ved projektet.

Med undtagelse af gydebanken ved station 4.750-4.767 m her vil gydebanken blive etableret med en mindre bundbredde, end angivet for det teoretiske profil i regulativet. Fronten af denne gydebanke ligger dog mellem 12-15 cm. under regulativets bundlinje, hvorfor den aktuelle bundbredde ved gydebanken som minimum svarer til regulativets teoretiske bundbredde i pågældende kote, dermed forekommer der ikke en forringelse i afvanding i forhold til regulativet.

10. JUNI 2025

St. 4.750-4.767 m

Den projekterede gydebanks front sænkes med 6 cm i forhold til de nuværende forhold, og gydebankens front bredes ud til regulativmæssig bredde. Den projekterede gydebanke forventes at give en mindre vandspejlsstigning på under 3 cm i forhold til de nuværende forhold.

For vurdering af de biologiske konsekvenser af projektet er vandhastighed og -dybde beregnet ved vintermedianafstrømningen. På gydebanken forventes en vanddybde på ca. 18 cm og en gennemsnitlig vandhastighed på 0,44 m/s.

St. 4.941-4.962 m

I forhold til de nuværende forhold så hæves vandløbsbunden med 20 cm ved st. 4.941 m til kote 12,70 m, hvor det dog skal nævnes, at bunden ved st. 5.027 m er indmålt i kote 12,71 m.

Den projekterede gydebanke forventes at medføre en mindre vandspejlsstigning på ca. 5-6 cm. Årsagen til, at gydebanken ikke medfører en større vandspejlsstigning i forhold til de nuværende forhold skyldes, at gydebanken placeres i et område, som i dag er stuvningspåvirket. Ved beregning af de fremtidige forhold er der desuden antaget, at sandpuklen ved st. 5.027 m reduceres ved kommende vinterafstrømning, således denne pukkel ikke er dimensionerende for afstrømningen. Såfremt sandpuklen ikke skylles bort, så vil gydebanken ikke resulterer i nogen afvandingsmæssig påvirkning.

For vurdering af de biologiske konsekvenser af projektet er vandhastighed og -dybde beregnet ved vintermedianafstrømningen. På gydebanken forventes en vanddybde på ca. 20 cm og en gennemsnitlig vandhastighed på ca. 0,46 m/s, hvilket er afhængig af, at ovenstående sandpukkel fjernes.

St. 5.094-5.114 m

I forhold til de nuværende forhold så hæves vandløbsbunden med 10 cm ved st. 5.094 m. Den projekterede gydebanke forventes at medføre en mindre vandspejlsstigning på ca. 3-4 cm. Årsagen til, at gydebanken ikke medfører en vandspejlsstigning på 10 cm, svarende til ændringen i bundniveau, er, at bundbredden stiger i forhold til de nuværende forhold, og gydebanken anlægges med et større fald, hvormed vandhastigheden på banken øges.

For vurdering af de biologiske konsekvenser af projektet er vandhastighed og -dybde beregnet ved vintermedianafstrømningen. På gydebanken forventes en vanddybde på ca. 20 cm og en gennemsnitlig vandhastighed på ca. 0,46 m/s.

St. 5.159-5.179 m

I forhold til de nuværende forhold så hæves vandløbsbunden med 15 cm ved st. 5.159 m. Den projekterede gydebanke har front omtrent 7 cm under af-

10. JUNI 2025

slutningen af gydebanke st. 5.094-5.114 m, hvormed denne gydebanke ikke vil påvirke vandspejlet på opstrømsliggende gydebanke.

Den projekterede gydebanke forventes at medføre en mindre vandspejlsstigning på ca. 5 cm. Årsagen til, at gydebanken ikke medfører en vandspejlsstigning på 15 cm er, at bundbredden stiger i forhold til de nuværende forhold, og gydebanken anlægges med et større fald, hvormed vandhastigheden på banken øges.

For vurdering af de biologiske konsekvenser af projektet er vandhastighed og -dybde beregnet ved vintermedianafstrømningen. På gydebanken forventes en vanddybde på ca. 20 cm og en gennemsnitlig vandhastighed på ca. 0,46 m/s.

Udlægning af skjulesten: Erfaringsmæssigt medfører udlægning af skjulesten stort set ingen vandspejlsændring, dette skyldes at stenene skaber større hastighed og rotation.

Udskiftning af bund: Der foretages en udskiftning af vandløbsbunden i et tilnærmelsesvis 1:1 princip, hvormed det ikke forventes nogen afvandingsmæssige påvirkning i forhold til de nuværende forhold.

Etablering af træer: Vil på sigt mindske grødevegetation på de områder, hvor træerne sættes. Det vurderes ikke at projektiltaget vil give en afvandingsmæssig påvirkning, da den øgede beskygning er lokal.

Konklusion. Det forventes ikke at de fysiske forbedringer på strækningen vil have nogen negativ påvirkning af de afvandingsmæssige forhold.

Forholdsregler og hensyn

§ 3 – Naturbeskyttelsesloven

Gammelsøbæk er registreret som et § 3 beskyttet vandløb. Projektiltagende vil forbedre de fysiske forhold og vurderes således at forbedre de naturmæssige værdier i vandløbet. Der findes ingen registreringer af §3 – beskyttet natur i direkte tilknytning til vandløbet.

Natura 2000-områder Det aktuelle projektområde er ikke beliggende inden for et Natura 2000-område, men afvander til Tryggevælde Å, som er en del af Natura 2000-område nr. N149 (habitatområde nr. H132 – Tryggevælde Ådal).

Det vurderes, at projektet ikke vil påvirke de arter eller naturtyper, der indgår i udpegningsgrundlaget for habitatområdet.

10. JUNI 2025

Bilag IV-arter Projektets tiltag forventes ikke at påvirke flagermusarter, da der hverken fjernes vandområder, som kunne udgøre fødesøgningsområder, eller træer, der kan fungere som rasteområder.

Padder, herunder stor vandsalamander, vil ikke blive berørt af de planlagte tiltag.

Markfirben forventes ikke at forekomme i tilknytning til projektområdet og vil derfor ikke blive påvirket.

Arbejdes udførelse: Arbejdet udføres med gravemaskiner og motorbør. Alt overskydende materiale skal entreprenøren bortskaffe.

Evaluering af projektet: Umiddelbart før projektets gennemførelse vil der blive foretaget elbefiskning (DVFF), da de eksisterende undersøgelser fra miljøstyrelsen sidst er udført tilbage i 2004. Da projektet har særlig fokus på fisk er det vigtigt at få belyst den faktiske tilstand inden projektudførelse. Undersøgelsen vil blive gentaget efter projektets afslutning for at vurdere effekterne af de fysiske tiltag.

Myndighedskrav: Før projektet kan gennemføres, skal der ske en myndighedsbehandling efter naturbeskyttelsesloven, vandløbsloven, herunder bekendtgørelsen for vandløbs-regulering og -restaurering samt lov om miljøvurdering.

Projektets tidsplan og økonomi

Tidsplan: Restaureringsprojektet sendes i 4 ugers offentlig høring i foråret 2026.

Det praktiske arbejde påbegyndes først, når høringsperioden og den efterfølgende klagefrist er afsluttet. Der tilstræbes igangsættelse af anlægsarbejdet umiddelbart efterår 2026.

Høring og klagefrist: I høringsfasen har alle mulighed for at indsende bemærkninger, indsigelser og forslag til projektet. Efter høringsperiodens afslutning vil de indkomne bidrag blive sammenfattet og indarbejdet i projektet, hvor det er relevant. Det reviderede projekt behandles herefter af vandløbsmyndigheden med en endelig afgørelse med 4 ugers klagefrist. Den endelige klagevejledning kan findes i den endelige afgørelse for projektet.

Miljøscreening: Parallelt med projektets restaureringsproces skal der udarbejdes en miljøscreening, der screener for indvirkningen på det omkringliggende miljø. Afgørelsen for miljøscreeningen sendes ligeledes i 4 ugers offentlig høring.

10. JUNI 2025

Økonomi: Projektet finansieres delvist af EU og styrelsen, da projektet er godkendt til tilskud gennem tilskudsordningen *Vandløbsrestaurering EHFAF – realisering af vandløbsprojekter inden for to vandområder*. Projektet er således fuldt finansieret gennem den statslige tilskudsordning.

De bedste hilsner

Annette Arvad Jørgensen
Biolog
&
Mette Lynggaard
Jordbrugsteknolog